

goid Biogr. er. D.
632, 32 d

Rep. LXI. r. no. 25.

15364

3174

ELOGIVM

IO. PHILIPPI MURRAY

PHILOSOPHIAE IN GEORGIA AVGVSTA PROFESSORIS
ORDINARII SOCIETATIS REGIAE SCIENTIARVM
SODALIS ORDINARII

QVI

AD MELIORES DISCESSIT A. D. XII JANVAR.

RECITATVM

IN CONSESSV SOCIETATIS

DIE XX. JAN. c1o1occlxxvi.

A
CHR. G. HEYNE.

GOETTINGAE
LITTERIS JOANN. CHRISTIAN. DIETERICH
ACADEM. TYPOGR.

F. L. O. G. I. V. M.

IO. PHILIPPI MURRAY

PHILOSOPHIAE IN GEORGIA AUGUSTA PROFESSORIS
ORDINARIJ SOCIETATIS REGIAE SCIENTIARUM
ORDINARIJ

179

AD MELIORES DISCESSIT A. XII JANUARI

SECRETUM

IN CONSENSU SOCIETATIS

ANNO DOMINI MDCCXCII

CHR. G. HEYNE

G. G. T. A. I. N. G. N. E.

LIBRARIUS S. P. A. C. H. A. R. I. T. A. T. I. S.

1792

Quem nuper modo, Auditores, Collegam nostrum conjunctissimum, in hoc confessu nostro conspicuo loco assidentem vidimus, mense autem abhinc tertio, Septembri, doctam de Pythea Massiliensi commentationem recitantem audivimus, nunc rebus nostris ereptum, nostrumque sodalitium amantissimi Sodalis morte imminutum lugemus. Tanta est humanarum rerum vicissitudo, ea vitae nostrae imbecillitas, tam fluxa et incerta conditio, ut nullus sit casus tam subitus, nulla mors tam inopina, quin omnibus horarum momentis

ea immineat miseris mortalibus. Quod nisi optimi numinis sapientia hoc ipsum egregie providisset, ut curarum vicissitudines, negotiorum molestiae, vitae avocamenta, omniumque rerum hi tanquam in procelloso mari alii aliis subeuntes fluctus eximerent ex animis nostris acriorem omnem considerationem intentionemque: fieri in hoc rerum nostrarum cursu praecipiti vix posset, ut aliquid auderet generosa quamvis mens, miserae suae fortis cogitatione fracta et debilitata. Nunc rerum mortalium immortalis rectori placuit ita temperare ingenia nostra, ut, dum, tanquam in acie stantes, fatali telo petitos occumbere videmus adstantes in ordinibus commilitones, interea plurima sint, quae acuant et stimulent animos nostros, ut nobis ipsis aut dissimulemus praesens vitae discrimen, aut excutiamus et excludamus luctum metumque mente, incitemusque nos ipsos, ut stationem nostram tueamur strenue, pergamusque agere et curare ea, quae ex re nostra esse arbitramur. Adeo ad id ipsum nos adducit necessitas, quod sapientiae disciplina suadere solet; cui dum parere nos putamus, naturae non minus beneficio a graviore luctu animos recipimus. In hoc enim cum naturae initiis praeclare consentit sapientia, ut hoc ipsum nobis imponatur officium, ut, demta et expulsa animo hac instantis mortis et vitae imbecillae cogitatione, in rebus gerendis et consiliis suscipiendis versemur tanquam perpetuo victuri; et curas quidem ac cupiditates aeternas tollamus, providam autem rerum curam prorogemus etiam ultra vitae terminos. Quae nisi ita se haberent, quomodo ego, tam gravi nuper perculsus luctu domestico, ut de me quidem hoc ipsum vestra cum venia, Auditores, interponam, si, quanto me melius valebat et corpore et animo Sodalis ille meus et collega conjunctissimus, cogito, quomodo, inquam, ego satis constare possem consilio et animo, ut ulli curae et negotio vacarem, utque hanc ipsam commemorationem in hoc confesso facere susciperem? Sed uti luctum doloremque, etiam acerbissimum, longa dies si non eximit ac tollit, obliterat tamen et obscurat, ita stimulat et incitat avocaturque ab omni otiosa consideratione animum fides, officium,

ficium, et necessitudo, qua cum Collega et Sodali amantissimo devin-
 xerat me et proximus in ordine philosophico locus, et haec ipsa sci-
 entiarum societas, cumque his multo magis voluntas, propensio,
 benevolentia animi, qua et ego illum et ille me amplectebatur. Erat
 enim in eo viro animus ad omnem humanitatis sensum factus, man-
 suetus, facilis, mollis, ab inferenda aliis iniuria alienissimus, etiam
 in dignitate sua tuenda, aut iniuria propulsanda; aliorum utilitatibus
 studiosissimus, quorum et laudi lubenter suffragabatur, et ne digni-
 tati et existimationi cuiusquam quicquam detraheretur, religiose ca-
 vebat. Idem ad omne officiorum genus amorisque significationes lucu-
 lentissimas paratus ac praeceps; et, ut in aliis colendis sollicitudi-
 nem et studium haud mediocre ponebat, ita se ab aliis amari non sine
 summa voluptate intelligebat; gratiam in se collatam rependebat am-
 plissime, certabatque benevolentia, nec vinci se aequo animo patie-
 batur, allaborabatque magnopere, ne quid vel ex amore vel ex judi-
 cio amicorum deperderet. Itaque ad coniunctionem animorum vo-
 luntatumque in hoc ipso Sodalitio tuendam plurimum profuit viri hu-
 manissimi ingenium facile ac lene, quod cum a natura accepisset mi-
 te ac molle, iudicio quoque animi ac studio, rerum usu et aetatis
 maturitate, vidimus confirmatum. Verum ad roborandam indolem
 hanc ingenuam et liberalem in viro praestantissimo litterarum huma-
 nitas et elegantia, quam a primis inde annis propensiore aliquo stu-
 dio coluerat, moxque etiam docendo ac scribendo erat professus,
 plus, quam credi potest, contulerat: apparuitque etiam hoc exem-
 plo, etsi ceterarum disciplinarum vis ad ingenia hominum et mores
 fingendos exigua plerumque, et cum virtutis exquisitoris laude, nisi
 ea alia institutione accesserit, parum conjuncta esse soleat, earum ta-
 men litterarum, quae ab humanitate nomen duxere, quaeque in ani-
 mi sensibus molliendis et expoliendis, affectibus regendis, vitae of-
 ficiis muneribusque colendis, occupantur, earum, inquam, littera-
 rum usum esse praeclarum ad frangendos spiritus, ad ferociam super-
 biamque deprimendam, ad retundendum fastum, ad instillandum

A 3

sensuum

sensum alienae utilitatis et felicitatis, impertiendam miserationem
 fortunae aliorum iniquae, infigendamque cupiditatem eius allevan-
 dae. Haec eadem litterarum humanitas sensum eius acuerat ad vi-
 tae elegantiam ac venustatem, ad summam eius, quod deceret et ef-
 fet conveniens vitae statui et colori, curam, multoque magis ad de-
 cus illud, quod a concentu morum consiliorum factorumque cum re-
 cto et iusto, cumque officiis vitae ac partibus susceptis, proficiscitur.
 Nihil in eo unquam vidimus illiberale, ne tum quidem cum rerum
 vel hominum iniquitate esset exasperatus; contra vero in omni fortu-
 na decoris et honestatis servantissimum. Studere aliorum utilitatibus
 et commodis non recusabat, etiam quorum voluntates a se alienas
 intellexerat, et tamen sua spe suisque votis toties ipse exciderat,
 aliorum tamen conatibus favebat, eorumque successibus prosperisque
 rebus delectabatur. Miserari autem aliorum mala ac calamitates tan-
 to proclivore voluntate solebat, quo magis casus fortunae expertus
 erat adversos; eaque erat liberalitate, ut, succurrere aliorum fortu-
 nae et subvenire inopiae, nullo tempore nullaque in re sua a se alienum
 esse putaret. Habere solet multus rerum asperarum usus longaque ex-
 perientia hoc mali, quando in iis, quae aliorum studiis officiisque conse-
 quuturos nos esse speraveramus, *delusi saepe destitutique sedemus*, ut spe
 calidiore omni deposita, interdum adeo nimis meticolose, de virtute
 hominum, fide et sanctitate, conclamatum esse arbitremur. Cum ho-
 minum malignas voluntates haud raro expertus esset, sub id tempus,
 quo occulta morbi semina corpus jam conceperat, ea animi aegritudi-
 ne tentari paullatim coepit, ut diffideret iis, quos parum notos habebat,
 et ad suspiciunculas pronior esset: tamen vel sic et candor erat in eo
 summus, et respondere amore ac benevolentia non modo, sed et
 provocare solebat etiam ignotos vel suspectos.

Causas itaque ad virum hunc praestantissimum amandum et co-
 lendum habebamus multas et graves; cumque ille unius cujusque no-
 strum dignitati faveret mirabiliter, obsequioque, sollicitudine ac stu-
 dio,

dio, unumquemque sibi voluntatis amorisque testificatione devin-
 ciendi, flagraret summo: fieri non poterat, quin omnibus, quibus
 familiariter utebatur, collegisque inprimis suis, Sodalitiique hujus
 necessitudine conjunctis, carissimus et esset et haberetur. Neque
 vero alienum ab hoc confesso est existimandum, si in iis laudibus com-
 memorandis lubenter et paullo copiosius versor, quae ad vitam ejus
 privatam ac domesticam spectant: nam et arte satis conjunctae illae
 cum Sodalitii hujus necessitudine sunt, et vero, id, quod vulgo pa-
 rum intelligi et animadverti solet, in hoc viro cum maxime apparuit,
 quantam vim ad ipsas litteras eruditionisque praestantiam haec inge-
 nii, morum, privataeque virtutis ratio et indoles habeat. Etsi enim
 ingenii dotes ac facultates, a quibus vir eruditus censeretur, a sa-
 pientiae virtutisque laude admodum sejunctae sint et remotae, fieri-
 que hoc et possit et satis frequenter soleat, ut ii, qui disciplinarum
 studiis sint expolitissimi ac doctrinae fama celebratissimi, in iis tamen,
 quae ad varios animi impetus retundendos, ad recta de se suaque vir-
 tute, deque vitae consiliis, officiis, ipsisque scientiarum studiis judi-
 cia, ad rerum humanarum contemptum, ad generosiores animorum
 sensus, ad utilitatis publicae studium et id genus alia spectant, in iis
 inquam, omnibus ultra vulgus nil sapiant, contentique sedeant vulga-
 ri aliqua honestate, nec justis verique sensu utantur exquisitiore, quam
 ex plebe indoctissimus quisque habere solet; haec, inquam, etsi ita,
 ut dixi, se habeant, sunt tamen in hominis litteras profitentis, non
 modo vita, actis, gestisque multa, quae a virtute rectoque animi
 habitu colorem mutantur, verum etiam in ipso litteras aut studio
 suo prosequendi, aut aliis tradendi, aut scriptis illustrandi, modo et ra-
 tione plurima quotidie occurrunt, quae ab animi ingeniique moribus
 proficiscuntur. Ne enim de superbia et contemptu, aut invidia et odio
 aliorum, qui ab iisdem carceribus cursum instituerunt, de acerbitate
 et virulentia, qua aliorum bona existimatio laceratur, aut de facilita-
 te, lenitate et mansuetudine erga alios, qui idem nobiscum rus
 arant, et ex eodem agro messem laudum facere volunt, commemo-
 rem:

rem:

rem: quantum, quaeso, esse solet discrimen inter institutionem et disciplinam doctoris, qui in iis, quae tradere suscipit, publiceque ac privatim profitetur, omnia ad conscientiam et ad officium revocat, et inter eam rationem ac viam, qua in lectionibus suis et scriptis incedere ac potius grassari solet is, qui, nisi aut ostentationis aut utilitatis suae causa, nihil aggreditur, nihil dicit facitue, etiam ubi aliorum causa fecisse videri vult, quod, si interius inspexeris, non a pravo aliquo animi studio, seu quaestum faciendi, seu aliorum laudi famaeque obtrectandi, proficiscatur, saltem cum vanitate aliqua et malitia sit conjunctum! Recte itaque ac vere ponere videor hoc, morum ac virtutis laudem etiam in viro docto et litterato a doctrinae ingeniique laude sejungi non posse, trahereque hanc ipsam plurimum ab illa altera. Quae utique res in Sodali nostro vel maxime eluxit. Nihil enim ille tractandum sibi aut sumebat aut perficiebat, nisi quod ad officii, honestatis et justitiae praescripta exegerat morose, tantumque aberat, ut in alienam hereditatem involaret aut in alienam segetem falcem immitteret, ut potius nihil aggrediendum aut suscipiendum sibi esse putaret, in quod alius sive aequum sive aliquod saltem jus haberet, aut unde, si ipse idem susciperet, alteri, qui ea in re ingenii vel doctrinae specimen exhibere vellet, molestia vel injuriae opinio, etsi levis et inanis et nulla, subnasci posset; quae autem pro officii ac muneris ratione susceperat, ea ad conscientiae monitum severumque animi iudicium summa cum fide ac religione peragebat; itaque diligentiae industriae ac curae incredibilis vestigia inerant expressa in omnibus, quae ab eo agebantur aut curabantur. Nec patiebatur ille se deduci ab instituto hoc pensitandi omnia diligentissime et elaborandi, ne in illis quidem, in quibus nulla labore digna praemia se laturum esse videbat; meminique mihi ipsi cum eo his de rebus familiariter agenti responsum esse: obtinere se ab animi iudicio et conscientia hoc non posse, ut id potius spectaret, quod aliorum levitas probaret, quam in quo ipse religioni suae satisfaceret. Quodsi itaque, et hanc quidem opinionem eripi mihi nunquam patiar,

tiar,

tiar, si, inquam, a Deo optimo maximo, iudice ultra omnem humanae aequitatis modulum aequissimo, in dijudicandis miserorum mortalium studiis et conatibus non tam successus et eventus, non tam eorum, quae secundo aliquo rerum cursu, casus temeritate, temporum prospera vicissitudine, gesta et perfecta sunt, ratio habebitur, quam potius voluntatis, consilii, studii, candoris, integritatis, industriae, quam quisque adhibuimus, etiamsi successus votis non responderit, aut si adversi casus contrarios eventus interposuerint; quod si de Deo optimo ita iudicare ac sentire licet, MURRAJI nostri magna utique et laeta laborum merces, praemia splendidissima, felicitatisque cumulus insignis erit in ista rerum universitate, ad quam ille discessit. Ita enim ad beatas sedes migravit, ut afferret secum conscientiam rectorum consiliorum ac studiorum, benevolentiae erga omnes ac pietatis erga suos, industriae, honestatis, et integritatis; utque causas haberet plurimas et gravissimas, cur aeterni numinis clementiae et amori confideret. Abiit vero ita ex hac vita, ut nihil esse videret, cur maturioris hujus abitus magnopere poeniteret. Virtutis enim suae ac laboris industriaeque praemia in hac vita tulerat parum lauta, videratque saepius laborum fructus aut praereptos sibi aut interceptos aut accisos vel elusos. Nescio equidem quam prudenter haec dicam, vera tamen me dicere persuasum habeo: multis temporibus multisque in rebus obfuisse viro optimo magis quam profuisse ea ipsa, quibus maxime commendandus videri poterat. Integritas enim, morumque innocentia, cum sensu illo humanitatis et benevolentiae erga alios mollissimo, alienum eum reddebat ab omni audaciore conatu; cunctabatur idcirco et circumspiciebat anxie, ne in iis, quae susciperet, cujuspiam commodis obesse aut alienas spes in se derivare vel cujuspiam utilitates intercipere videretur. Inter haec adversam habuit Fortunam multis in rebus, propitiam vix in re ulla: nec quicquam fuit, quod ei non quasi invitae labore, industria, vigiliis extorsisset, dum interea aliorum res et curas secundis casibus crescere ac florere cerneret. Delusae igitur toties spes frustrati-

B

que

que successus indolem, quam a natura acceperat generosam et erectam, sensim sensimque ad diffidentiam sui, ad nimiam sollicitudinem etiam in parum impeditis, ad suspiciones et metus, diffinxerant. Animum tamen nullis adversae fortunae fluctibus submergi passus, temporibus concedere, aerae velificari, et, iis omissis, quae in manibus erant, aggredi alia, in iisque fortunam denuo experiri, non recusabat, seseque ita ad mortales has curas paraverat, ut, cum successum prosperumque eventum praestare in re posset nulla, tamen nulla in re industriam, diligentiam curamque desiderari pateretur. Itaque non modo in lectionibus, quas habebat, summam adhibebat religionem, ne auditoribus fucum faceret, et in historicis quidem, ne ea, quae ipse argute ingenioseque esset commentus, aliis pro annalium fide ac rerum gestarum veritate traderet. Etsi ea erat viri doctrina, ut, si paullo jactantior eum natura finxisset, multa a se inventa et animadversa commemorare potuisset. Ita primum eum esse vidimus, qui cum de Runis tum de Othero aliisque seu historicis seu geographicis, quae ad septemtrionem spectarent, argumentis saniora ac veriora traderet, et ipsi aegre tulimus, haec ab eo non ita in medium proferri, ut in eo invento sibi laudem aliquam arrogaret. Ita enim vulgus fere hominum a natura comparatum est, ut eum potissimum excellere aliqua in re sibi persuadeant et confidant, qui se ceteris omnibus praecellere ipse profiteatur; constatque multis ostentationem prius ad opinionem profuisse, quam ipsa res fidem faceret; interdum ne fidem quidem esse factam opinioni, acquievissent tamen vulgus in opinionis umbra ac nube semel oculis objecta. Accuratae autem copiosaeque doctrinae laudem in iis, quae in Commentariis nostris exstant, commentationibus tulit, omnium doctorum confessione; et si quid est quod in iis peccatum esse dicat aliquis, est forte haec ipsa viri eruditi in rerum exponendarum copia liberalitas, ab ingenio ejus liberali et generoso profecta. Quod si enim alius, suo in aere pauper, haec ipsa tractasset, poterat is non modo egregie se jactare in novis inventis et observatis, verum etiam in frustula comminutum argumentum
ita

ita instruere et adornare, ut pluribus epulis iisque satis lautis exciperet hospites; erat forte etiam, qui pro iis omnibus fumum et nidorem apponeret eumque pro ambrosia convivis magnifice vendicaret*). Sermonis patrii genio per multos iuventae annos litaverat praecipua aliqua religione, et Societati nostrae Teutonicae plurimum profuisse eius studium et ardorem novimus. Idem facundiae et orationis terfae et nitidae fuerat studiosissimus, panegyricisque habendis laudem erat consequutus. Et acceperat a natura os disertum, eamque, quam corporis eloquentiam dicere solemus. Conversus inde ad historiae, inprimis recentiorum aetatum, studium, in latissimo versabatur campo; nec defuere tamen provinciae, in quibus habitaret, atque etiam in quibus regnaret, inprimisque totius Septemtrionis, cum Scotia Hibernia et Orcadibus, historia et geographia, in qua illi inter principes viros locus ab aequissimo quoque haud cunctanter assignabitur. Nec nos, qui ejus memoria tantopere delectamur, dubitamus hoc asseveranter praedicere, fore, ut multo magis post fata nomen ejus, ab obtreptione omni liberatum, recenti indies laude inter posteros crescat.

*) Commentationes ab eo fuere recitatae sequentes. 1765. *de Navigationibus Otheri* duae commentationes. 1767. et 1768. *de Runis* iterum duae. Neutra litterarum formulis describi potuit, cum eorum annorum Commentarii vulgati nulli essent. Sed argumenta earum commentationum exposita sunt in *Gel. Anzeig.* 1765. 78 St. et 95 St. tum 1767. 126 St. et 1768. 50 St. Idem super quaestione 1763. proposita *de initiis et invento chartae nostrae lintae*, et missa aliquot annis post a Meermanno ea super re Epistola, accurate in his Confessibus disseruit.

Descriptio terrarum septentrionalium, 1769. Pars I et II in *Commentar. nov. T. I. De Britannia atque Hibernia seculis a VI. inde ad X. litterarum domicilio*, 1770. in To. II. *De coloniis Scandicis in insulis Britannicis et maxime Hibernia*, 1771. in To. III. *Antiquitates septentrionales et Britannicae atque Hibernicae inter se comparatae*, Commentatio prior 1772. in To. IV. altera 1774. To. V. *De re navali veterum septentrionalium*, 1773. in To. IV. *De Pythea Massiliensi* 1775. in To. VI.

crescat. Inter nos utique, quibus propter animi bona, quae in eo
 erant tam praeclara ac rara, imprimisque propter probitatem, modera-
 tionem, fidem, officium, sanctitatem, erat carissimus, memoria
 ejus erit ad sempiternum amorem ac desiderium consecrata; quoties-
 que collegarum mores et ingenia aestimare voluerimus, ut unus quis-
 que **JO. PHILIPPI MYRRAJI** simillimus sit, precabimur.

Datum der Entleihung bitte hier einstempeln!

15. Juni 1995

01. Dez. 1998

SACHSISCHE LANDESBIBLIOTHEK

2 0101617

Brage und D.16.32,32^d

